

กำลังผลิตพืชอาหารในพื้นที่ป่าชุมชนหนองตาจอง

อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์

บทคัดย่อ

การศึกษากำลังผลิตพืชอาหารในพื้นที่ป่าชุมชนหนองตาจอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปริมาณการเก็บหาพืชอาหารป่าในพื้นที่ป่าชุมชนหนองตาจองในแต่ละปี โดยคาดว่าผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานด้านป่าชุมชนต่อไปในอนาคต วิธีการศึกษาได้รวบรวมข้อมูลพื้นฐานเอกสารที่เกี่ยวข้อง คัดเลือกหมู่บ้านเป้าหมายซึ่งเป็นหมู่บ้านในโครงการหมู่บ้านเป้าหมายแผนใหม่ ปี 2548 จำนวน 6 หมู่บ้าน ในตำบลโคกตะเคียน ได้แก่ บ้านโคกตะเคียน หมู่ที่ 3 , บ้านไทรงาม หมู่ที่ 8 , บ้านโคกตะเคียน หมู่ที่ 11 , บ้านโคกตะเคียนสามัคคี หมู่ที่ 13 และในตำบลกาบเชิง ได้แก่ บ้านบักจรง หมู่ที่ 2 , บ้านบักจรง หมู่ที่ 16 อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ ทำการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน คณะกรรมการป่าชุมชน หมอยาพื้นบ้าน ผู้รู้ และผู้ที่พึงพิงป่า หมู่บ้านละ 7-10 คน ในลักษณะการประชุมกลุ่ม สัมภาษณ์ไปเป็นรายข้อตามแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติอัตราส่วนร้อยละ และกราฟ

จากการศึกษาพบว่า ป่าชุมชนหนองตาจอง เป็นป่าชุมชนแบบดั้งเดิม คนในชุมชนดูแลรักษาป่าเอาไว้เพื่อประโยชน์ในด้านเป็นแหล่งอาหาร แหล่งสมุนไพร มีลักษณะพืชพรรณของป่าเต็งรัง ผสมป่าเบญจพรรณ ในส่วนของป่าเต็งรัง พันธุ์ไม้เรือนยอดชั้นบน ที่สำรวจพบ ได้แก่ ยางเหียง ยางกราด พะยอม เต็ง รัง พันธุ์ไม้เรือนยอดชั้นล่าง ได้แก่ คิ้ว หมี่ หว้า มะขามป้อม เหมือดโสด เหมือดแอ พลองแก้มอัน เป็นต้น ในส่วนของป่าเบญจพรรณ พันธุ์ไม้เรือนยอดชั้นบน ได้แก่ เขลียง ประดู่ แดง มะค่าแต้ และ อด่าง เป็นต้น พันธุ์ไม้เรือนยอดชั้นล่าง ที่สำรวจพบ ได้แก่ ลำบิดคง ลำควน มะหวด เป็นต้น พันธุ์ไม้พื้นล่าง ที่สำรวจพบ ได้แก่ นมน้อย ผีผวน สมัด บุก ว่านหวานอิน (ตูปหุบ) กลอย ปูดนกยูง มันเห็บ มันนก อีรอก กระเจียว เป็นต้น

จากการศึกษากำลังผลิตพืชอาหารในป่าชุมชนหนองตาจอง พบชนิดพืชอาหารป่าจำนวนมากมายที่นำมาใช้ประโยชน์ ทั้งใช้ประโยชน์ครัวเรือนและจำหน่าย คิดเป็นมูลค่าประมาณ 2.07 ล้านบาท โดยได้แบ่งเป็นประเภทต่างๆ คือ เห็ด 13 ชนิด, ผักป่า 11 ชนิด, ผลไม้ป่า 5 ชนิด, พืชกินหัว 4 ชนิด, พืชลำต้นใต้ดิน 3 ชนิด, สมุนไพร 12 ชนิด, แมลงกินได้ 3 ชนิด, สัตว์ขนาดเล็ก 2 ชนิด ปริมาณการเก็บหามากที่สุด คือ เห็ด 16,098 ก.ก./ปี รองลงมา คือ พืชกินหัว 3,524 ก.ก./ปี ส่วนมูลค่าที่ประเมินได้มากที่สุด คือ เห็ด 1,878,450 บาท/ปี รองลงมา คือ พืชกินหัว 83,240 บาท/ปี

แสดงให้เห็นว่าป่าชุมชนหนองตาจอง เป็นป่าที่มีกำลังผลิตพืชอาหารจากป่าชุมชนมาก มีการใช้ประโยชน์อย่างเข้มข้น ในอนาคตหากไม่มีการจัดการที่ดี จะทำให้สภาพป่าเสื่อมโทรมลงในอนาคต รัฐควรเข้าไปส่งเสริมให้ราษฎรปลูกเสริมป่า เช่น ปลูกไม้ที่เป็นพืชอาหาร พืชสมุนไพร และไม้ใช้สอย เพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้กับป่า ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ความเข้าใจในการเข้าไปใช้ประโยชน์จากป่า เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์จากป่าอย่างยั่งยืนต่อไป